

חג ללא שימחה

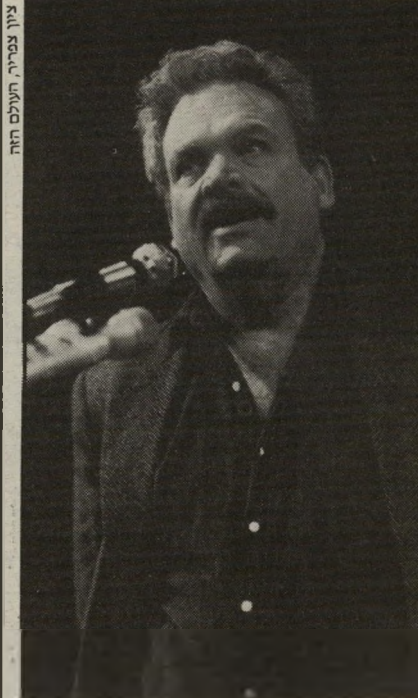
סופרי ישראל לא חגגו (בצוותא) את הכ"ט בנובמבר

ואז עלה עמוס קינן על הבמה בחולצת-פסים ובמיקסטורן כחול כהה כמו צבע מכנסיו. וזה מה שהוא אמר: "למה באתי הנה? באתי הנה משום שאם לא הייתי בא היו שואלים למה לא באתי. אני מסכים מראש עם כל מה שנאמר לפני היום ולפני שבוע ולפני שנה ולפני 20 שנה ואני מסכים גם עם מה שיאמרו כל הרוברים אחרי. והיות ואני מסכים עם אלה שדיברו לפני ועם אלה שדיברו אחרי אני יכול לספר לכם איך ביליתי את היום. הלכתי בצהרים למיסערה. מנה ראשונה היתה מאוד מעניינת. דבר שעוד לא ראיתי בארץ. סלט של חסה עם גרגר הנחלים. שמת לי לב שיש שם עלים של ריחן ארום שזה צמח שאני עוד לא מכיר והוסבר לי שהוא פרי הכלאה מקומית. מנה עיי קריית אכלתי חורזיר ברטצב עגבניות קצת חריף וקינחתי ביין לבן. מנה אחרונה היתה דבר שנקרא שרבת ובצרפתית טורבה שזה בעצם גלירה של פירות והיא היתה טעימה מאוד. "שכחתי להגיד שלפני זה הלכתי להפגנה של עיתונאים נגד ראשיהממשלה. ושכחתי גם להגיד

ליס", קרא קניוק את הודעת הוועד שנוסחה בעיקבות הכרוה באלג'יר על קומה של מדינה פלסטינית. אחר כך ציטט מישוה שאמר, בעיקבות האיטור שאטרה ממשלת ישראל על גילויי שימי חה בשטחים הכבושים לרגל החלטת אלג'יר, כי יש להתקנא בעם שנאסר עליו לשמוח. אנחנו בישראל כבר חדלנו מזמן לשמוח בכ"ט בנובמבר, יאמר אחריכך הר"ר אבי עזר, אשר יציע — ספק כהומור ספק ברצינות — להצטרף מעתה לשימחתם של הפלסטינים". אחר כך צוטט מיכתבו של הפרופ' תייסיר ערורי, סופר ואקראמי ומחברי ועד היוצרים, המוחזק במחנה אנצאר 3 ונידון לגירוש מן הארץ. לפני זמןמה החתה ועדת העירעורים הצבאית, שהוקמה לצורך זה, את עירעורו כנגד צירחירוש. עתה הוא ממתין להחלטת בית הדין-הגבוהה-לצדק ששמנו, כך כתב, אינו מצפה לצדק אחר. הקהל שמילא כמעט את כל האולם, חרף העובדה שדבר קיום הערב לא וכה כמעט לפיר סוס בתיקשות, הקשיב ומחא כפיים בתום דבריו של כל אחד מן הרוברים.

לא היתה עורה

הפרופ' מנחם ברניקר ביקש להציג עמדה אובייקטיבית, מתונה, של המצב בהפגנות ריבויי-קורת לשני הצדדים, ובמיוחד לצד הערבי. אם לא הצלחנו במאבקנו במשך 21 שנים, אנחנו לא צריכים לקחת את כל האשמה על עצמנו. לא היתה לנו הרבה עורה מסביב. כל מחוות השלום של אש"ף, מאז 1967 ועד היום, היו דרמשמיעות ונעו כל הזמן בין המחלקה המדינית ומחלקת-ההסברה של האירגון. כך ניתן היה תמיד לסגת

מנחם ברניקר: אש"ף טייע לימין

שאחרי-הצהרים הלכתי עם עוד כמה אנשים להפגנה של הקולונלים. אחרי הצהרים גם חטפתי קצת תנומה ולא ראיתי מה היה בהדרשות. אני מניח שכך וכך אנשים נפצעו היום בשטחים, כך וכך דגלים הונפו, כך וכך מפירי-סדר נעצרו. אני מניח שכך וכך אנשים חושבים שכן צריך לתמוך בעם הפלסטיני. אני מניח שכולם נמצאים פה. כל אלה שחושבים ככה."

מופע רקאדנטי

הקהל צחק. לא רק בעיקבות המישפט האחרון, אלא כמעט אחרי כל מישפט ומישפט שאמר. רק ציון מצוותא קם פתאום וצעק ממרומי הגלריה של עד שמאל: "מה הצחוק הזה, אני לא מבין." ואבי עזר חיכה עד שישע תורו לדבר וכינה את המור נולוג של קינן "מופע רקדנטי".

את הפגישה שנמשכה שעה וחצי, בין 12 ל-1 וחצי אחרי חצות, יום ועד היוצרים הישראליים והפלסטינים לציון יום החלטת החלוקה של ה"ארץ", על רקע התקוממות הפלסטינית והחלטות ועידת-אלג'יר. על הבימה ישבו, משמאל לימין, כשהם נוספים בהדרגה, יצחק לאור, יורם קניוק שהוא אחד משני יושבי-הראש של הוועד (השני, אמיל חביבי, נמצא בבדלון), הפרופ' מנחם בריניקר, המשורר והעורך יעקב כסר, המלחין יוסי מירחיים, אבי עזר, נסים קלדרון, יגאל תומרקין ורגיש וסמכותי כאחד. אחרי ריבוי פתיחה מרגשים של אריה סימון, נתן זך. הינחה יצחק לאור שהיה הערב במיטבו, רגיש וסמכותי כאחד. אחרי ריבוי פתיחה מרגשים של אריה סימון, נתן פרס ישראל לחינוך, מארחוני. דור הנפיי-

יכול להיעצר בשום מקום. שזה לא חייב להיעצר. שאין לנו שום רפוסים של טבע האדם או ההתנהגות האנושית שעליהם אנחנו יכולים לסמוך כבולמי ההידרדרות. ואנחנו יודעים עד היכן אפשר להידרדר. ועל יסוד מדרגת הוודאות הזאת אנחנו יכולים וצריכים לדבר".

מילחמת אחים

...ואז קם נסים קלדרון. במיכנסי ג'נס, אם אינני טועה, ומיקסטורן קצר מבר טוויד בצבע חום. אם היה מישוה כפירום המאופק והתרכותי שנכח באולם, שהיה מוכן לנקוט בעמדה לוחמנית, זה היה הוא. הר"ר קלדרון לא היסס והצהיר לתוך המיקרופון הפתוח, שהוא מייחל למילחמת-אחים עם מחנה הימין. דבריו נתקבלו במחאות-כפיים. אבל ברמה היה כי חלק מן היושבים על הבימה מתכווצים בכיסאותיהם. כמו במגמה להוכיח שהשמאל הישראלי הטרונגי בהרכבו ובעמדותיו לא פחות מאשר המחנה הימני.

אחר כך שככה העירנות המחודרת שגילה הקהל כלפי ההצעות הפרגמטיות של קלדרון ואותה תחושה של השלמה סמויה, שבה לרחף באוויר מעל ראשי היושבים.

כסופו של דבר לקחו איתם כולם הביתה את הציניות המרירה של עמוס קינן ואת המפוכחות האירוניות, המבודחת, של יגאל תומרקין שאמר: "אני לא הבנתי למה ציון כל כך כעס על עמוס קינן ועל המיפרט הקולניארי שלו. (מחיאיות כפיים). אני אכילי חומוס. (צחוק). למען האמת, לראות את השמאל הישראלי הולך ומצטמצם ו...ולומר נמאס לי גם להסכים עם המסכימים". ואף על פי כן נענה גם הוא לקריאה. משורה ישחרר באמת כנראה רק מוחות...!

לפני זה הגיש שימעותן ישראלים מה שפעם קראו לו בשם סק'ץ ואחר שר בקול הבאס העמוק והחם שלו. יעקב כסר קרא שיר שכתב בימים אלה, ונתן דן חתם את המיפגש בדברים על "תרכות אלי טרנטיווית" והצורך ביצירתה.

המארגנים ציפו ל־60-50 איש. כסופו של דבר הגיעו יותר מ־300. נראה שיש עוד מי שרוצה לשמוע מה פניהם של סופרי ישראל. בלטה בהיעדרם שלושת סופרי המערך — א"ב יהושוע, חיים גורי וס. יזהר (עמוס עזר לא הזמין כיוון שנעדר מן הארץ), שהבטיחו להשתתף ולא הגיעו. א"ב יהושוע החיפאי צילצל והודיע שמי כוננית התקלקלה בדרך. ס. יזהר הרחובותי וגורי הירושלמי לא טרחו להתנצל.

מי יודע, אולי נדברו גם מכונניותיהם שלהם להתקלקל בדיוק באותו ערב. כ"ט בנובמבר עגום אבל הינוכי. אולי באמת שמחים רק אלה שנאסר עליהם לשמוח...

חגיגת טוֹך

מנגד
קונסנסוס השתיקה
יגאל תומרקין צורק כמוכן כשהוא שואל (הנוד לם הזה, 23.11.88). "איפה השמאל? באלג'יר מוכי רות מדינה פלסטינית, יש מדינה (ערבית) בדרך" והשמאל — אף לא מילה, אפילו לא פיפס קטן. איפה באמת השמאל? וכוננתי כמוכן אינה למי ערץ, שגם אני סבור שהוא "גוויה מתפוררת. מה שזה זה לא המערך". אולי התולעים המשנות אותו מכפנים, כדרכן של תולעים.

אין חובה לגרום כתומרקין ששיירי השמאל מתגללים, בין פחי-הזבל לחוף-הים" של תל-אביב, כדי להתפלג על השתיקה המוזרה שנחתה על דברי השמאל שלנו למחרת הודעת המועצה הפלסטינית באלג'יר.

נכון: היתה הודעה מטעם החזית הרמוקרטיט לשלום (חד"ש), והיתה הודעה מטעם הרשימה המתקרמת, היתה הודעה (טובה) מטעם קבוצת השנה 21 והיתה הודעה מטעם ועד היוצרים הישראליים והפלסטינים. והיתה — אל נשכח — ברכתם המשותפת של דן בן-אמוץ ועמוס קינן שכרכו את התפייסותם שלקם בצורך לפייס בין לאומי וזכו להבלטה נאה. זה אחר-כך התברר שנאלצו לממן את ההודעה בכספם.

אבל שום הודעה רישמית מטעם המערך, אביר

נתן זך

מנחם ברניקר: אש"ף טייע לימין

מופע רקאדנטי

הקהל צחק. לא רק בעיקבות המישפט האחרון, אלא כמעט אחרי כל מישפט ומישפט שאמר. רק ציון מצוותא קם פתאום וצעק ממרומי הגלריה של עד שמאל: "מה הצחוק הזה, אני לא מבין." ואבי עזר חיכה עד שישע תורו לדבר וכינה את המור נולוג של קינן "מופע רקדנטי".

את הפגישה שנמשכה שעה וחצי, בין 12 ל-1 וחצי אחרי חצות, יום ועד היוצרים הישראליים והפלסטינים לציון יום החלטת החלוקה של ה"ארץ", על רקע התקוממות הפלסטינית והחלטות ועידת-אלג'יר. על הבימה ישבו, משמאל לימין, כשהם נוספים בהדרגה, יצחק לאור, יורם קניוק שהוא אחד משני יושבי-הראש של הוועד (השני, אמיל חביבי, נמצא בבדלון), הפרופ' מנחם בריניקר, המשורר והעורך יעקב כסר, המלחין יוסי מירחיים, אבי עזר, נסים קלדרון, יגאל תומרקין ורגיש וסמכותי כאחד. אחרי ריבוי פתיחה מרגשים של אריה סימון, נתן זך. הינחה יצחק לאור שהיה הערב במיטבו, רגיש וסמכותי כאחד. אחרי ריבוי פתיחה מרגשים של אריה סימון, נתן פרס ישראל לחינוך, מארחוני. דור הנפיי-

שיחות השלום, גם לא מפי האגף היוני שלו. שום הודעה מטעם סופרי המערך ואגודותיהם למיניהן, ועד לשבוע שעבר — אף לא מילה מהכיוון שבו אמורה שלום עכשיו להתסתר. מכל מקום, מן המקום שבו נראתה באחרונה.

רממה רקה

אפילו הגיב מי מהם באורח אישי, תומרקין צודק בקביעתו: באלג'יר קמה מדינת פלסטין אבל מדינת ישראל טמנה ראשה בחול.

בשרות תל-אביב ובשרמות רושלים — קול רממה רקה. הכל עסוקים בקואליציה. מערך או ליכוד? צרה או רחבה מתחררת או סתם מוליכה את הארץ לעוד "סינוב" מילחמתי קטן, להמשך הדרכיו כ"אמצעים" חדשים, לטראנספר אולי?

קשר השתיקה לא היה צולח בידי המיפלגות, גם לא בידי סופריהן, אלמלא סייעה בידו העיתור. גות. האם ראיתם כמה מקום הקדיש לדיעה מ' אלג'יר העיתון לאנשים החושבים שלנו, למשל? היתן היה לחשוב שהמורבר בהעלאת תעריפי התיקשורת. הודעה על העלאת מחיר העיתונאים היתה זוכה ליתר הבלטה.

ההרי המורבר באירוע היסטורי — לטוב ולרע — למיפנה בתולדות היסטור הישראלי-פלסטיני, למה שעשוי באחד הימים להתגלות כמיפנה בתולדות הארץ הזאת.

במקום להגיב, ציטטו אלה ואלה "דוברים" אלמוניים מושיגנטון וממישרד-החוץ שלנו: לא כלייך מיפנה ולא כלייך היסטורי... וגם ד"משי" מעי מרי. אכן, לעומת החרמשמעות המהוללת שלנו...

רק עכשיו הבנתי במלואה את חלקה של העיר תנונת הישראלית באחריות למחרל הידוע של מילחמת יום-הכיפורים.

האם היא מודעת לכך שבצנוורה העצמית שהיא גוזרת על עצמה בימים אלה היא מקרבת בעוד שתיים-שלוש טיעות גסות את מילחמת יום-הכיפורים הבאה?

וכל אותו זמן ישעיהו ליבוביץ קורא "ואב", כדרכו. ובעצם כבר לא "ואב". מזאבים איש כבר לא חושש אצלנו. כבר הספקנו להתרגל לזאבים (אפילו כנינויים "גנדי"). הפרופסור הישיש כבר מדרכ בפשטות ובגלוי על החורבן המתקרב.

אבל מי "שם עליו"? — ה"צרים" וה"רחבים", אלה עם פטישי הפלאסטיקי ואלה עם כדורי הפי-לאסטיק או המשאות המוכנות?

ואולי עבריהם ועושי דברם בעיתונות? הללו עוד עסוקים מדי בשואה הקודמת מכדי לשמוע את עצמיה של זו המתקרבת. הם לא ניחיו לה לקודמת כל עוד ניתן לסחוט ממנה עוד טיפת יתרון פוליטי, קצת כסף, קורטוב אידיאולוגיה קנאית ופאראנואידית.

במקום לשלוח מישלחות לברגן-בלזן ולאוש-וויץ — מטב שהיו וסלחים אותן לביתא ול"רצועת-עזה. שהרי שם, ולא באושוויץ, נורע ביי מים אלה הזרע לשואה הבאה, זו שישעיהו ליבוי ביץ מדרב עליה.

והקונסנסוס מרחיש. עם פרס או בלי פרס? עם רבין אבל גם עם זכות וטו? או בלי וטו ובלי שלמה הילל.

בינתיים קיבלו על החשבון את שילנסקי איש ההדר ואת שפריזנצק, לא האב, כי אם זרע הפור-ענות. ואת מי מאשימה, באותו ליל בזיון, הטר-לוויזיה של המלכתית שלנו, במהדרות החדשות הנקראת בפי כרמית גיא?

כמוכן, את "השמאל הקיצוני".

שכחו, שופטים אובייקטיביים ומהימנים שכ' מותם, מי ניצל את המעמד החגיגי של פתיחת מושב בית-הנבחרים שלנו כדי למכור את מהלך הפתיחה של הטראנספר. הייל הילטור! גם שם זה החתיל כך.

מיבחן האמת

מפריה הכוזבים הגדול שכולם — אם יש דירוג של שקרנים — היה כמוכן אותו עיתונאי זוטור שבהיעדר טובים ממנו במחנהו נתמנה מנ"כ"ל רשות-השידור.

ככלל, ליצד מכירים באדם שהוא שקרן. ובכך, המיבחן הראשון — כך לימדני אבי בעודי ילד — הוא מיבחן האמת.

אם יאמר לך אדם "עכשיו אומר לך את כל האמת", כך הורה אותי הקול-לא-יוקו, דע לך ששקרן לכך. מרוע: בשל לשון "עכשיו" שנקט בה. האם הוא מודה שעד עכשיו שיקר?

אבל יש עוד מיבחנים, הסביר לי אבי. כך, מי שבא ואומר לך "אני נשבע לך בשם האמת", גם הוא שקרן. מרוע: כי מי שרובראמת אינו צריך להישבע, ולעולם גם לא יישבע.

ובכלל, כל מי שנוקט לשון "אמת" — דע לך ששקרן מועד הוא. על דעתו של רוברט-אמת לא